

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6678/2541

ธนาคาร สหมา ลา ยัน จำกัด โจทก์ บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์ ไอทีเอฟ จำกัด (มหาชนผู้คัดค้าน บริษัท ยูไอเอ็ม จำกัดจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 193/33

ย่อ / หลักกฎหมาย

หนี้จำนองโดยสภาพเป็นเพียงหนี้อุปสรรคซึ่งจะต้องมีหนี้ที่จะต้องชำระแก่กันอันเป็นหนี้ประธานเสียก่อนการบังคับจำนองเอาหลักทรัพย์จำนองจึงจะกระทำได้นั้น แม้โจทก์จะทำสัญญาจำนองอันดับที่ 1 กับจำเลยไว้ก่อนก็ตาม แต่เมื่อการไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษามาตามยอมซึ่งเป็นหนี้ประธานในคดีนี้เพิ่งเกิดขึ้นภายหลังวันทำสัญญาจำนองดังกล่าว ดังนั้นโจทก์จะคิดดอกเบี้ยตั้งแต่วันทำสัญญาจำนองหาได้ไม่ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/33(1) เป็นเรื่องดอกเบี้ยค้างชำระแต่กรณีของโจทก์เป็นหนี้ตามคำพิพากษามาตามยอม จึงไม่ใช่กรณีที่เจ้าหนี้จะบังคับเอาดอกเบี้ยค้างชำระเกินกว่า 5 ปี ตามมาตราดังกล่าวโจทก์จึงมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยนับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษามาตามยอมไปจนกว่าโจทก์ในฐานะเจ้าหนี้จำนองอันดับที่ 1 ซึ่งเป็นเจ้าหนี้บุริมสิทธิจะได้รับชำระครบถ้วน

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากโจทก์ฟ้องจำเลยขอให้ชำระหนี้เงินกู้เบิกเงินเกินบัญชี สัญญากู้ และบังคับจำนองเป็นเงิน 228,142,339.62 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปีของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จต่อมาโจทก์และจำเลยตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความโดยจำเลย ยอมชำระหนี้ให้โจทก์จำนวน 200,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย อัตราร้อยละ 12 ต่อปี ในต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันทำสัญญาประนีประนอมยอมความ โดยจะผ่อนชำระเป็นรายเดือนตามจำนวนเงินที่กำหนดให้เสร็จภายใน 3 ปี ถ้าหากผิดนัดเดือนใดให้ถือว่าผิดนัดทั้งหมดจำเลยยอมให้โจทก์บังคับคดีได้เต็มตามฟ้องโดยยึดทรัพย์ที่จำนองออกขายทอดตลาดหากได้เงินไม่พอชำระหนี้ให้โจทก์ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่โจทก์จนครบศาลชั้นต้นพิพากษามาตามยอม คดีถึงที่สุดแล้วต่อมาจำเลยผิดนัด โจทก์ขอบังคับคดีและนำยึดที่ดินโฉนดเลขที่ 369 และ 9680 แขวงป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร พร้อมสิ่งปลูกสร้างที่จำเลยจดทะเบียนจำนอง ไว้กับโจทก์ เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ขายทอดตลาดทรัพย์ที่จำนอง ดังกล่าวได้เงิน 166,000,000 บาท สำหรับทรัพย์จำนองทั้งสองแปลงนั้นจำเลยได้จดทะเบียนจำนองเพื่อประกันหนี้สินของจำเลยที่มีอยู่ก่อน หรือที่จะมีขึ้นในอนาคตกับโจทก์ในวงเงิน 30,000,000 บาท ดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 13 ต่อปี และจำเลยได้จดทะเบียน ชิ้นเงินจำนองอีก 5,000,000 บาท รวมเป็นเงิน 35,000,000 บาท อัตราดอกเบี้ยเป็นไปตามสัญญาเดิม ต่อมาจำเลยได้นำทรัพย์จำนอง ทั้งสองแปลงดังกล่าวไปจดทะเบียนจำนองประกันหนี้กับ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ไอทีเอฟ จำกัด (มหาชน) ในวงเงิน 60,000,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 20 ต่อปี และจำเลย ได้จดทะเบียนจำนองที่ดินทั้งสองแปลงประกันหนี้ของจำเลยที่มีอยู่ กับโจทก์อีกในวงเงิน 60,000,000 บาท อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 17.5 ต่อปี บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ไอทีเอฟ จำกัด(มหาชน) ยื่นคำขอรับชำระหนี้ตามคำพิพากษาในฐานะ เป็นเจ้าหนี้จำนองอันดับ 2

ศาลชั้นต้นอนุญาต ชั้นทำบัญชีรายรับ และรายจ่ายและจัดส่วนเฉลี่ยหนี้ระหว่างเจ้าหนี้ผู้รับจำนอง ทั้งสามอันดับดังกล่าว บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไอทีเอฟ จำกัด (มหาชน)ยื่นคำคัดค้านบัญชี ส่วนแบ่งต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีเจ้าพนักงานบังคับคดีพิจารณาแล้วมีคำสั่งแก้ไขบัญชีส่วนแบ่ง ใหม่ โดยให้โจทก์ได้รับชำระเงินจากการขายทอดตลาดเป็นเงิน 48,457,824.86 บาท พร้อม ดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 13 ต่อปี ตามสัญญาจำนองนับแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2527 จนถึง วัน ขายทอดตลาด ให้บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไอทีเอฟ จำกัด(มหาชน) ผู้รับจำนองอันดับที่ 2 ได้รับเงิน ส่วนที่เหลือจำนวน 51,586,536.35 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 19 ต่อปี ของต้นเงิน 38,631,391.35 บาท นับถัดจากวันฟ้องจนถึงวันขายทอดตลาดกับค่าฤชาธรรมเนียม โดยหักเงิน จำนวน 68,120.55 บาท ที่จำเลยชำระให้หลังฟ้องออกจากดอกเบี้ยก่อนหาก มีเงินเหลือจึงจ่ายให้ โจทก์ในฐานะผู้รับจำนองอันดับที่ 3 โจทก์ยื่นคำร้องคัดค้านคำสั่งของเจ้าพนักงานบังคับคดีทำนอง ว่าหนี้ของโจทก์มีมากกว่าทรัพย์สินจำนองที่นำออกขายทอดตลาด โจทก์ควรได้รับชำระหนี้จากเงินที่ ได้จากการขายทอดตลาดแต่ผู้เดียวบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไอทีเอฟ จำกัด (มหาชน)ยื่นคำคัดค้าน ขอให้ยกคำร้องของโจทก์ศาลชั้นต้น มีคำสั่งให้ยกคำร้องของโจทก์โจทก์อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ พิพากษาแก้เป็นว่า ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแก้ไขบัญชีส่วนเฉลี่ยเกี่ยวกับหนี้จำนองอันดับที่ 1 ของโจทก์ โดยพิจารณา จากสัญญาประนีประนอมยอมความและสัญญาจำนองเป็นหลักโดย กำหนดให้โจทก์ผู้รับจำนองอันดับที่ 1 ได้รับخذใช้ต้นเงินจำนวน 35,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย อัตราร้อยละ 13 ต่อปี นับแต่วันที่ศาลชั้นต้นพิพากษตามยอมเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระให้โจทก์ ครบถ้วน แต่ทั้งนี้มิให้คิดดอกเบี้ยเกินกว่า 5 ปี และให้ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไอทีเอฟ จำกัด (มหาชน)ผู้รับจำนองอันดับที่ 2 ได้รับเงินส่วนที่เหลือ หากมีเงินเหลือจึงจ่ายให้โจทก์ในฐานะ ผู้รับจำนองอันดับที่ 3 โจทก์ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ที่ดินโฉนดเลขที่ 369 และ 9680 แขวงป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตป้อมปราบศัตรูพ่ายกรุงเทพมหานคร เป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลย เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2520 จำเลยได้นำที่ดินทั้งสองแปลงไปจดทะเบียนจำนองเพื่อประกัน หนี้สินต่าง ๆ ที่จำเลยเป็นหนี้โจทก์เป็นเงิน 30,000,000 บาท ดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 13 ต่อปี วันที่ 10 มิถุนายน 2520 จำเลยได้ขอขึ้นเงินจำนองครั้งที่ 1 จำนวน 5,000,000 บาท ส่วนเงื่อนไข ต่าง ๆ ให้เป็นไปตามสัญญาเดิม วันที่ 27 กรกฎาคม 2520 จำเลยนำที่ดินทั้งสองแปลงไป จดทะเบียนจำนอง ประกันหนี้ของจำเลยกับบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไอทีเอฟ จำกัด(มหาชน) ผู้คัดค้าน เป็นจำนวนเงิน 30,000,000 บาท ดอกเบี้ย อัตราร้อยละ 15 ต่อปี โดยจดทะเบียนจำนอง เป็นประกัน อันดับที่ 2 วันที่ 17 พฤษภาคม 2523 ตกลงแก้ไขอัตราดอกเบี้ย เป็นร้อยละ 20 ต่อปี วันที่ 19 สิงหาคม 2526 จำเลยได้ขอขึ้น เงินจำนองอีกจำนวน 30,000,000 บาท รวมเป็นเงิน จำนอง 60,000,000 บาท เงื่อนไขต่าง ๆ เป็นไปตามสัญญาเดิม ในวันเดียวกันจำเลยได้จดทะเบียน จำนองที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าวเพื่อเป็นประกันหนี้สินต่าง ๆ ที่จำเลยเป็นหนี้โจทก์อีกเป็นเงิน 60,000,000 บาท ดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 17.5 ต่อปี โดยจดทะเบียนจำนอง เป็นอันดับที่ 3 ต่อมา จำเลยผิดสัญญา โจทก์จึงฟ้องบังคับจำนอง ขอให้จำเลยชำระเงินจำนวน 228,142,339.62 บาท พร้อมดอกเบี้ย อัตราร้อยละ 15 ต่อปีของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะ ชำระเสร็จ มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามที่โจทก์ฎีกาว่า บัญชีส่วนเฉลี่ยที่ เจ้าพนักงานบังคับคดีจัดทำขึ้นถูกต้อง ขอบด้วยกฎหมายหรือไม่โดยโจทก์ฎีกาว่า ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าสัญญาจำนองอันดับที่ 1 ของ โจทก์มีผลเป็นประกันการชำระหนี้ตามสัญญาประนีประนอมยอมความ นับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมี คำพิพากษตามยอมนั้นไม่ถูกต้อง เพราะหนี้ตามสัญญาจำนองได้เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ทำสัญญาจำนอง

เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2520 และวันที่ 10 มิถุนายน 2520 การทำสัญญา
ประนีประนอมยอมความเป็นการแปลงหนี้ใหม่ มีผลเพียงให้หนี้เดิมระงับ แต่หนี้จำนองซึ่งเป็น
หนี้อุปกรณ์มิได้ระงับหนี้จำนองจะมีเพียงใดต้องคำนวณนับแต่วันทำสัญญาจำนอง โจทก์จึงมีสิทธิ
คิดดอกเบี้ยสำหรับหนี้จำนองอันดับที่ 1 ตั้งแต่ วันทำสัญญาจำนองแต่ละฉบับไปจนถึงวันที่มี
การบอกกล่าวบังคับจำนองนั้น เห็นว่า หนี้จำนองโดยสภาพเป็นเพียงหนี้อุปกรณ์ซึ่งจะต้องมีหนี้
ที่จะต้องชำระแก่กันอันเป็นหนี้ประธานเสียก่อนการบังคับจำนองเอาแก่ทรัพย์สินจำนองจึงจะกระ
ทำได้ ดังนั้น แม้โจทก์จะได้ทำสัญญาจำนองอันดับที่ 1 กับจำเลยตั้งแต่วันที่ 17 พฤษภาคม 2520
และวันที่ 10 มิถุนายน 2520 ก็ตาม แต่เมื่อการไม่ชำระหนี้ ตามคำพิพากษายอมซึ่งเป็น
หนี้ประธานในคดีนี้เพิ่งเกิดขึ้น ภายหลังวันทำสัญญาจำนองดังกล่าว โจทก์จึงคิดดอกเบี้ยตั้งแต่ วัน
ทำสัญญาจำนองหาได้ไม่ โจทก์ก็กล่าวข้อสุดท้ายว่า ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าโจทก์มีสิทธิได้รับชำระหนี้
จำนองอันดับที่ 1 โดยคิดดอกเบี้ยนับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษายอมเป็นต้นไป แต่มิให้
คิดดอกเบี้ยเกินกว่า 5 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 193/33(1) เป็นการไม่
ถูกต้องนั้น เห็นว่า ตามบทบัญญัติดังกล่าวเป็นเรื่องดอกเบี้ยค้างชำระ แต่กรณีของโจทก์เป็นหนี้
ตามคำพิพากษายอม จึงไม่ใช่กรณีที่จะบังคับเอาดอกเบี้ยค้างชำระ เกินกว่า 5 ปี ดังที่
ศาลอุทธรณ์วินิจฉัย โจทก์จึงมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยนับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษายอมไป
จนกว่าโจทก์ ในฐานะเจ้าหนี้จำนองอันดับที่ 1 ซึ่งเป็นเจ้าหนี้บุริมสิทธิจะได้รับ ชำระครบถ้วน
พิพากษาแก่เป็นว่า ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแก้ไขบัญชีส่วนเฉลี่ยเกี่ยวกับหนี้จำนองอันดับ 1
ของโจทก์ โดยให้โจทก์ในฐานะเจ้าหนี้จำนองอันดับที่ 1 ได้รับชำระดอกเบี้ยนับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมี
คำพิพากษายอมไปจนกว่าจะได้รับชำระครบถ้วนตามบุริมสิทธิ นอกจากที่แก้คงให้เป็นไปตาม
คำพิพากษาศาลอุทธรณ์

องค์คณะ

สมชัย สายเชื้อ · วิรัช เอื้ออังกูร · ธรรมนูญ โชคชัยพิทักษ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/6678/2541>